

ning, ogsaa af hele Venstres eget grundlæggende Syn paa disse Former.

Det tredie Formaal endelig, som vi skulde opnaa ved en virkelig Jordreform, er at undgaa yderligere Prisstigning ved selve Reformen eller bagefter, om muligt samtidig at opnaa synkende Jordpriser i det arbejdende Landbrugs Interesse. Dette Formaal kan man, saa vidt jeg kan se, opnaa ad tre Veje, dels igennem en Jordværdiskat, dels igennem Jordværdistigningsafgift og endelig netop gennem dette Lovforslags Ekspropriationsbestemmelse. At selv en moderat Jordværdibeskatning vil virke indirekte gunstig, samfundsmæssigt set, paa Jordpriserne er indlysende, men jeg skal ikke komme nærmere ind paa dette ved denne Lejlighed, saa meget mindre, som Forslaget i den omhandlede Retning jo endnu ikke er fremsat. Mig synes det dog at være et ganske nødvendigt Led i den samlede Jordreform, hvis den overhovedet skal faa nogen virkelig social Betydning.

Men at ogsaa Ekspropriationsbestemmelsen, som foreligger for os i Dag, har samme Virkning og netop af samme Grund ikke kan undværes, synes jeg ogsaa er klart. Hvis man nemlig vil hindre, at særlig de store Jordejere, Godsbesiddere, Proprietærer o. s. v. nægter at sælge deres overflødige Jord til Priser, som virkelig er overkommelige for den arbejdende Landbruger, der ikke kan betale høje Konjunkturspekulationspriser, saa er man nødt til i Baghaanden at have Samfundets Ekspropriationsret, hvad man ogsaa fuldt vel kan forsvare, naar man fra alle Sider anerkender, at Forholdene er saa uheldige, som de er i Øjeblikket, hvor altsaa Almenvellet i saa høj Grad kræver det. Og naar Forholdet er det, som det er ved den faste periodiske Vurdering, at Brugeren ikke kan tilegne sig noget ved at sælge Jorden, ikke kan tilegne sig andet end det, der er Resultatet af hans eget Arbejde paa Jorden, gør man heller ikke Uret ved at ekspropriere fra den ene Jordejer og give det til den anden Bruger. Man kan rolig, naar Forholdet er ordnet paa den Maade, ekspropriere den ene privates Overflødig til Gavn for den anden privates Arbejdsevne, men ikke for hans Spekulationslyst. Derfor hænger ogsaa disse to Bestemmelser i disse to Lovforslag, den periodiske Omvurdering i det ene og Ekspropriationsbestemmelsen i det andet, nøje sammen med hele Jordreformen og indbyrdes sammen. Ogsaa Venstre ved jo eller maa vel vide, at man overhovedet kun kan sikre sig mod den kunstige Jordprisstigning, som et større Indkøb af Jord gennem Statstilskud eller

ved offentlige Midler vilde foranledige — ja, som endogsaa vil foranlediges ved den blotte Udsigt til denne Politikks Gennemførelse —, at man kun kan sikre sig derimod netop ved en saadan fastslaaet Regel om Adgang til Ekspropriation. Alene Adgangen hertil vilde virke gavnlige; thi det vilde maaske indtil videre slet ikke blive nødvendigt at benytte selve Ekspropriationsretten i større Udstrækning.

Af disse forskellige Grunde, som jeg synes hver for sig har stor Vægt, er Ekspropriationsbestemmelsen nødvendig; den er saa nødvendig, at jeg er tilbøjelig til at slutte mig til, hvad den højtærede Landbrugsminister udtalte i Folketinget, at stryger man § 4, Ekspropriationsbestemmelsen, saa er Loven neppe det Papir værd, den bliver skrevet paa — Papiret er jo dyrt for Fiden —, og saa maa Venstre ogsaa tilgive os, at vi ikke kan faa Øje paa Partiets virkelige Interesse for en Jordreform, hvis man altsaa til Stadighed vil blive staaende paa det Halvhedens Standpunkt, man hidtil har indtaget.

Overfor Vigtigheden af hele dette Spørgsmaal har de andre Bestemmelser i Lovforslaget mindre Betydning. Baade af Hensyn hertil, men ogsaa fordi vi fuldt ud kan tiltræde Lovforslagets Affattelse i Folketingets Skikkelse, skal jeg ikke komme nærmere ind paa Detailler. Baade Reglerne for Fremgangsmaaden ved Jordens Erhvervelse og Reglerne om Anvendelsen af den erhvervede Jord saavel som de personlige Betingelser, der er opstillede i §§ 11 og 12, synes mig baade rimelige og fornuftige. Desuden henviser dette Lovforslag med Hensyn til en Del af disse Regler til et andet Forslag, Forudsætningen for hele Jordreformen, Lovforslaget om Bortsalg af Jord i offentligt Eje, saaledes at det ogsaa vil være naturligt at opsætte Diskussionen om alle disse Detailler, til vi ser, hvad der kommer ud af dette grundlæggende Forslag eller maaske snarere af hele dette Lovkompleks, som egentlig burde behandles samlet i et Udvalg.

Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale det foreliggende Lovforslag til hurtig og velvillig Behandling, idet jeg endnu en Gang tillader mig at henstille til Venstre at gaa med til den periodiske Vurdering og til Ekspropriationsbestemmelsen og dermed være med til fra første Færd at indlede den faste, den rolige og i Virkeligheden særdeles maadeholdne Udvikling af Jordreformen, som hele Samfundet er bedst tjent med.

Holdgaard: Om det Forslag, som her foreligger om Erhvervelse af Jord til Op-